Oponentský posudek bakalářské práce

Magdalena HLÍZOVÁ: ***Pojetí tradice očima členek krajkářského spolku Krušnohorská krajka.*** Praha: FHS UK 2024, 69 s. + přílohy, vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Markéta Zandlová, Ph.D.

Magdalena Hlízová si pro svou bakalářskou práci zvolila téma namnoze subtilní, o to více však zajímavé. Prostřednictvím konceptů vynalezené tradice a autenticity sledovala, jak se na Krušnohorsku dělá krajka. Za tím účelem realizovala několik pozorování akcí spolku Krušnohorská krajka, rozhovory s jeho členkami a dalšími aktéry a celkem rozsáhlou literární rešerši.

Výsledná bakalářská práce je standardně členěna na část teoretickou, metodologickou a empirickou. V Teoretickém ukotvení (s. 10-14) autorka vymezuje své sociálně-konstruktivistické pozice a koncepty vynalezené tradice a autenticity. Tyto teoretické koncepty představuje stručně, ale svižně a výstižně. V Metodologii (s. 15-24) pak podrobně a reflexivně popisuje postup svého výzkumu a zdůvodňuje volbu vcelku široké kombinace datových zdrojů. Zarazí snad jen, že v posledních dvou podkapitolách (3.6.1 a 3.6.2) zničehonic přechází z minulého času v přítomný a budoucí.

Jádrem práce je Empirická část (s. 25-60). V té se autorka nejprve podrobně věnuje historii krajkářství v Čechách, resp. na Krušnohorsku, a popisu jednotlivých pomůcek, jež se k paličkování používaly/používají. V dalších kapitolách se zaměřuje na samotný Spolek Krušnohorská krajka (založen v roce 2006) a popisuje jeho činnosti, potažmo se opět vrací do historie krušnohorského krajkářství („očima krajkářského spolku“, kap. 4.5) a následně čtenáře krátce provede několika lokálními muzei, v nichž jsou krušnohorské krajky vystaveny. Práci uzavírá interpretativní kapitola 4.8 Tradice, muzea, autenticita? a shrnující Závěr (s. 61-62).

Již ze stručného popisu empirické části je zřejmé, že síla práce je především v deskripci, a to jak historických kontextů krajkářství, tak procesů vzniku krajky. Autorka dokonce vytvořila řadu velmi zdařilých náčrtů jednotlivých technik a komponentů paličkované krajky (rozumím-li dobře popiskům „Zdroj: Vlastní zpracování“). Tyto pasáže a náčrty lze ocenit o to více, že autorka sama se paličkování nikdy nevěnovala. Slabší je práce v momentech, které slibuje název práce. O pojetí tradice očima členek spolku se (sice na různých místech) dočteme jen, že tradice byla přerušena, protože se změnou obyvatelstva byla přerušena kontinuita. A že tudíž současnou krušnohorskou krajku nelze považovat za autentickou. Přitom autorka sama v práci uvádí řadu drobných dat, které by bylo možné důkladněji diskutovat. Od nálezů krajek i nástrojů na půdách přes rekonstrukce historických krajek v publikacích i fyzicky až po současné kontakty se saskou stranou Krušných hor. Zároveň se při čtení práce vkrádají různé otázky, jako třeba: opravdu bylo krajkářství na Krušnohorsku ve druhé polovině 20. století zcela zapomenuto? Nikdo nikdy nenavázal kontakt s těmi původními obyvatelkami, které nebyly odsunuty? Lokální muzea před aktivitou spolku žádné krajky nevystavovala? Čekala bych také důkladnější rozhovor s paní Vránovou (nebo možná jeho důkladnější analýzu a interpretaci). Ostatně publikace paní Vránové autorka na jedné straně podrobuje kritice, na stranu druhou z nich průběžně nekriticky čerpá. A nejistotu stran uchopení současnosti krušnohorského paličkování autorka projevuje i v momentech, kdy se v pátrání po tabu ptá na spodní prádlo, či v rozlišení krajkářství jako výdělečné činnosti a jako řemesla. A venkoncem i v závěrečné skeptické otázce, zda krajka na Krušnohorsku přežije. Ostatně škoda, že, pokud se inspirovala etnografií, sama paličkování ani nezkusila.

Přes výše uvedené nejasnosti či nedotaženosti je však na místě zopakovat, že bakalářská práce je v mnoha ohledech velmi pěkná a pečlivá. Tuto pečlivost ovšem v mých očích snižuje množství

gramatických chyb. Snad na každé stránce je chyba přinejmenším v interpunkci, ale ne vždy jasná je autorce shoda podmětu s přísudkem, skloňování… a neudrží ani název města Annaberg, na jehož odlišnou transkripci v češtině a němčině upozorňuje v poznámce pod čarou. Podle normy nejsou ani popisky obrazové přílohy, chyby jsou i bibliografii. Je to o to větší škoda, že stylisticky je práce psaná velmi kultivovaně, odborně je jazyk vyzrálý.

Celkově tedy lze shrnout, že Magdalena Hlízová si pro svou práci nosné téma, které zvládla teoreticky i metodologicky zpracovat do zajímavého výsledného textu. Ten je, bohužel, spíše deskriptivní. Doporučuji tedy bakalářskou práci Magdaleny Hlízové k obhajobě a s ohledem na všechny výše uvedené připomínky ji navrhuji hodnotit jako velmi dobrou až výbornou dle průběhu obhajoby.

Praha, 15. září 2024 Mgr. Hedvika Novotná, Ph.D.